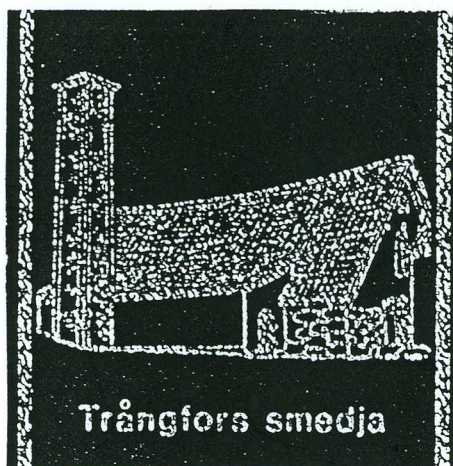

TRÅNGFORS SMEDJA

TRÅNGFORS SMEDJA

År 1628 uppförde Rådmannen och Politie Borgmästaren i Västerås, ADOLF WILLEMSSON, en stångjärns-smedja vid Trångforsen i Hallstahammar. Den bestod av en hammare och två härdar.

I sin "Beskrifning öfver Västmanland" år 1754 beskriver Olof Grau platsen såsom liggande i ödemarken med branta stränder och storskog runt omkring. Detta var utmarker, som tillhörde Frössvi by.

Denna anläggning var helt i samstämmighet med statsmaktens (Kronans) intentioner. Man försökte nämligen få kapitalstarka köpmän i "uppstäderna" att anlägga hammare vid större vattendrag utanför det egentliga Bergslagen. Genom större anläggningar räknade man med att få större kapacitet på järnframställningen än vad de små bergsmanshamrarna kunde ge. Dessutom var järnet från de små hamrarna mycket ojämnt i kvalitén.

Som vi finner av den följande beskrivningen, var det många svårigheter, som en bruks-ägare hade att övervinna:

- statlig byråkrati
- konkurrens om tackjärn och träkol
- långa och besvärliga transporter
- ojämn vattenföring till hammaren
- beroendet av förlagsmannen för kapital m m
- svårighet att behålla skickliga smeder.

I Trångfors var konkurrensen från framför allt de större Ramnäs-bruken svår.

Lönsamheten skiftade mycket, vilket framgår av de många ägarbytena. Se förteckningen över ägare.

Denna skrift avser att ge en någorlunda samlad bild av Trångfors Smedjas/ Bruks utveckling. Markeringar med årtal har gjorts vid vissa betydelsefulla händelser och förändringar.

Tillkomsten av Strömsholms Kanal betydde mycket för transporterna från och till Bruket. Man behövde nu inte längre transportera stångjärnet med hästfora till Västerås våg, utan kunde anlita båttransport till Strömsholms våg. Efter kanalens om- och utbyggnad under 1850-talet kunde båtarna gå direkt till Stockholms våg. Det var nu som ångbåtar tog över efter segeljakterna.

Byggandet av kanalen blev ett intrång i driften vid Trångfors smedja. Kanalbolaget led brist på kapital, varigenom byggtiden kraftigt förlängdes.

Kanalen kom att grävas över herrgårds-tomten vid Trångfors. Herrgården måste därför flyttas. Då Bruket redan ägde Åsby gård, blev det naturligt, att man byggde den nya herrgården på åsen där. Huset stod färdigt år 1787. Det innehöll 16 rum. Vid Åsby byggdes ett livskraftigt lantbruk upp. En stor trädgård om 4 tunnland anlades. Där planterades bl a ett stort antal fruktträd. Betydande brännvinstillverkning förekom vid gården.

Vid Trångfors smedja installerades år 1875 tre stycken Lancashire-härdar. Härigenom kunde kapaciteten ökas avsevärt. En smält-hammare installerades också. Den kunde betjäna alla tre härdarna. Produktionen blev nu hopslagning av smältor. Järnet levererades i första hand till Hallstahammars Bruk och dess valsverk.

Nyare och billigare metoder att framställa järn såg dagens ljus. Detta ledde fram till ökad konkurrens, varigenom de små brukens möjligheter försämrades och konkurser blev följden.

Trångfors Bruk gick under klubban för andra gången år 1888. Det inropades på offentlig auktion av Disponenten L W Larsson vid Hallstahammars Bruk.

Denne överlät år 1890 köpet på Hallstahammars Bruk. Därmed upphörde Trångfors Bruk som eget företag.

Driften vid Trångfors fortsatte och år 1898 installerades ytterligare en Lancashire-härd jämte fyra mekaniska hjälpbrytare. En ny blåsmaskin installerades också. Vattenhjulet för smälthammaren byggdes nytt. En Klensmedja inrättades också.

Trots dessa förbättringar var det svårt att få lönsamhet för hammaren. Därför lades driften ner den 1 mars 1915.

Till denna skrift fogas förteckningar i alfabetisk ordning över personal, som varit kyrkoskrivna och anställda vid Trångfors/Åsby i Kolbäcks församling. Följande yrkesindelning har gjorts:

Ägare/Brukspatroner
 Inspectorer och bokhållare
 Smeder (Mäster-, Hammar- och Smält-smeder)
 Mäster-Svenner och Hjälpsmeder
 Smeds- och Koldrängar samt lärlingar
 Hantverkare m fl
 Diverse yrken

Pigor och drängar, som i regel flyttat varje år, har ej medtagits i förteckningarna.

I Husförhörslängden för år 1881-1890 AI:17A finns en särskild avdelning för lantarbetare m fl. Lantbruket hade då tydligen sin största omfattning.

Husförhörslängder finns i avskrift för tiden 1724-1890. I tidsperiodens början är längderna ofullständiga, när det gäller födelsedata, flyttningar m m.

Avskrifter finns också av SCB:s folkräkningar år 1900, 1910 och 1920. Det är förhållandet den 31 december respektive år som avses.

Avskrifterna av husförhörslängder och folkräkningar finns på Hallstahammars Bibliotek samt på Kanalmuséet vid Skantzen i Hallstahammar.

Det är min förhoppning, att släktforskare skall finna uppslagsändar i denna skrift. Men även att dagens Hallstahammars-bor och f d Hallstahammars-bor skall upptäcka sin anknytning till det idoga släkte, som byggt upp industri-orten Hallstahammar.

Hallstahammar i april 1997

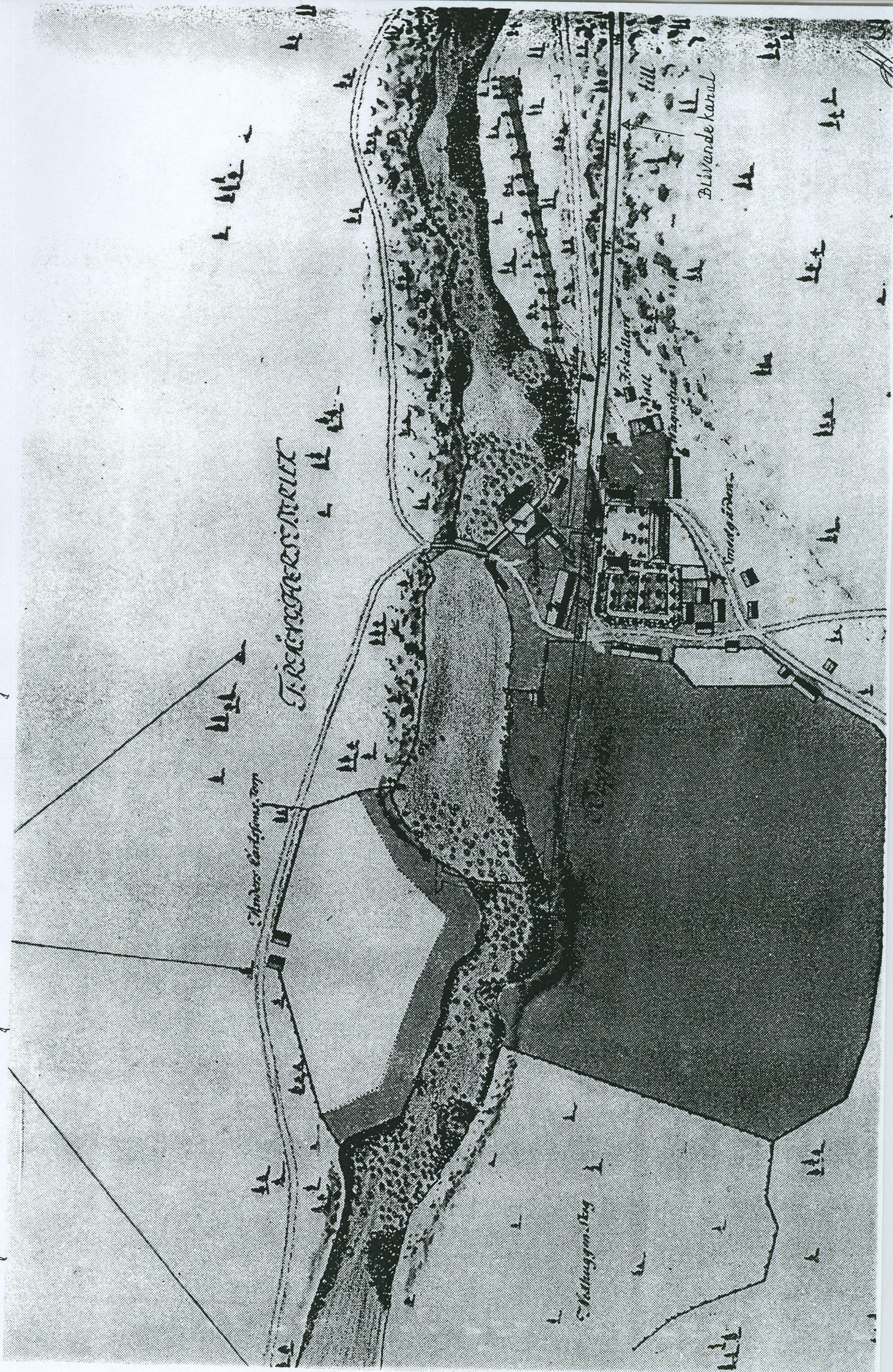
HOLGER CARLSSON

Litteratur: Husförhörslängder och Mantalslängder
 E A Jansson: "Hallstahammars Bruks historia"

TRÅNGFORS SMEDJA

1. Smedjan 2. Kolhus 3. Herrgården 4. Iskällare 5. Stall 6 Vagnshus 7. Smedhöstäder 8. Källa

Omkring 1780

TRÅNGFORS SMEDJA/BRUK

- 1628 Rådmannen och Politie Borgmästaren i Västerås, ADOLF VILLEMSSON, uppförde detta år en stångjärnssmedja vid Trångforsen i Hallstahammar. Willemsen var född 1586 och dog 1668.
- Handlingar om byggnationen saknas. Men det antas, att Änkedrottningens Livgeding lämnade tillstånd till bygget.
- Hammarskatten betalades till Livgedingets förvaltning.
- Smidets omfattning (privilegium) bestämdes av Bergsamtet, senare Bergskollegium.
- Smedjan hade en HAMMARE och två HÄRDAR.
- En MÄSTERSMED och två SMEDSDRÄNGAR var anställda.
- Förste smeden var en MÄSTER CHRISTIERN. Han dog år 1678. En Schönerberg nämns år 1651.
- HAMMARSKATTEN bestämdes till 4 skeppund järn (680 kg). Den utgjorde 1 % av totala smidet.
- TACKJÄRN köptes av Bergsmän i Norbergs-trakten.
- TRÄKOL inhandlades i Munktorp och kringliggande socknar.
- Svår konkurrens mötte från Bruken i Ramnäs, vilka var betydligt större.
- STÅNGJÄRNET forslades med hästfora till Västerås våg. Därifrån fraktades det per båt till Stockholm.
- 1643 Willemsen fick tillstånd att köpa in torpen Lilla Ålsätra och Myren (Muren), vilka var belägna på Krono-allmänningen i Svedvi socken.
- 1668 Sonen ADOLF WILLEMS, * 1635, tog över smedjan vid faderns död detta år.
- Trångfors saknade Bruks-Herrgård till slutet av 1660-talet.
- 1683 Smedjan drabbades av våld.
- År 1687 fanns vid smedjan Mästersmeden Lars Wass, Mästersven Torsten Larsson samt Smedsdrängarna Nils och Lars.
- 1689 Adolf Willems dog 22 januari, 54 år gammal. Hustrun STINA MOSCH övertog driften. Hammarsmedjan var svårt skuldsatt.
- 1694 Smedjan ånyo utsatt för våld.
- 1699 Smedjan med härdar och alla inventarier blev totalförstörd genom brand. Kolhuset med kol samt Bruks-Herrgården klarade sig.
- Bränderna försämrade ekonomin ytterligare. År 1695 fanns ingen smed. En ung Smedsdräng förestod hammaren.
- Änkefru Mosch dör 1699. Sönerna Carl Adolf, * 1672, och Mårten, * 1673, jämte mågar övertar driften.
- I Mantalslängd för år 1700 står: "Hammaren afbränd, alle stugorna öde".
- 1704 MARIA VILKENS, förläggare för Bergsmän i Norberg, hade stora fordringar på familjen Willems. Hon övertog hammaren år 1704. Maria Wilkens var gift med Rådmannen Lars Olofsson, vilken också hade fordringar på Trångfors smedja.
- Torpen Ålsätra och Muren fanns kvar i familjen Willems ägo.
- Maria Wilkens köpte år 1704 skattehemmanet Åsby i Bergs socken.

Mantalslängden för år 1705 anger för Trångfors: 2 smeder, 3 lärdrängar, 2 kol-pojkar; s:a 15 personer. Skrivarna Lindell och Öhlenberg namnges.

Mantalslängden för år 1709 anger 11 personer. Bl a finns Mästersmeden PER WARME samt hustru Walborg jämte en dräng, en piga och en deja.

För Åsby anges år 1712: SARA REMMER samt två drängar och två pigor.

1718 Ny ägare är Maria Wilkens styvson, Lars Olofssons son i första gif-tet, OLOF WESTMARK.

Han bor på Trångfors med hustru CATHARINA NYCOP, en dräng, 3 pigor, en skrivare samt smeden Per Wärme med tre smed-gesäller, 1 dräng och en piga.

Noteras svårigheter att få köpa träkol. Får ej inkräkta på Sala sil-vergruvas och Skultuna Messingsbruks uppköpsområden. Årsbehovet av kol uppgick till 1500 stigar. Hänvisning till Bergs och Munktorps socknar.

1725 Westmark bor på Åsby med familj, fyra drängar och sju pigor. Inne-har också Berga i Bergs socken med tre drängar och 2 pigor.

1730 Westmark med familj har flyttat åter till Trångfors. Ny Bruks-herr-gård färdig 1726. Bergsting hölls för första gången på Trångfors.

Ekonomi hårt ansträngd. Beroendet av förskott från förläggarna har ökat.

1732 Ny ägare: PETTER SOMMOR från Skinnskatteberg. Hammaren förpantad till denne för 40.000 daler, vilket belopp Westmark ej kunde uppbringa.

Petter Sommor var född 1680 i Köping. Fadern var borgaren och hand-landen Lars Persson. Sommor var gift med dottern Christina till Brukspatron Funck i Skinnskatteberg. Paret Sommor flyttade till Trångfors år 1735. De hade 12 barn.

År 1726 hade Kungl Maj:t sänkt smidesprivilegiet för Trångfors till 250 skeppund. Sommars lyckades få detta höjt till 425 skeppund.

1746 Petter Sommor dog år 1746.

Sonen PETTER SOMMOR, * 1717, skulle enligt testamente få lösa in hela Trångfors Bruk för 72.000 daler. År 1754 löste han ut syskonen från deras del och år 1757 löstes moderns del.

Darsbo Bergsmäns smidesrätt om 50 skeppund överfördes till Trångfors för täckning av deras förlagsskuld till Sommor.

1746 Sommor köpte Hallsta Kopparhammare av Peter Swaretz. I köpet ingick skattetorpen Stora och Lilla Älsätra samt Muren. Därjämte gällde köpet även besittningsrätten till 1/4 frälsehemman, Jutboda.

1767 Petter Sommor sålde Bruksegendomen till Rådman PER ALANDER i Köping. Denne kunde ej betala hela köpeskillingen, varför egendomen delades på två ägare: Sommor och Alander. Enigheten räckte dock ej så länge.

1772 ISAC TÖRNGREN, * 1736 i Stockholm, ropade år 1772 in egendomen på exekutiv auktion. Köpeskillingen var 220.930 daler. Törngren var han-delsman. Fadern Tullförvaltare.

Köpebrevet för Hallsta Kopparhammare hade transporterats på Petter Sommars bror Simeon. Denne avled 1752 och år 1758 gick Kopparham-maren ur släkten Sommars ägo. Hammaren blev aldrig införlivad med Trångfors.

1773

Törngren bosatte sig på Trångfors i maj 1773. Han kom då från England. Alanders del av egendomen tillträdde den 1 januari 1774.

Enligt köpeavtalet fanns på Trångfors/Åsby bl a 1 lös och 4 inmurade Brygg- och Brännvinspannor. Gott fiske fanns vid Bruket. Jord för 30-40 tunnor utsäde noterades. Vidare fanns 7 par dragare, 15 oxar, 1 tjur, 9 kor, 20-30 får.

Underlydande var 5 arrendatorer och 8 torpare. Fastigheterna var Åsby 1/1 skattehemman, Berga 1/1, Eldsbo 1/2, Hällsta 1/2, Vedbo 1/2, Björsbo 1/8, Frössvi 3/4 samt Hammarängen på Allmanningen.

Mycket brevmaterial från Isak Törngren finns på Wahrendorffska arkivet i Stockholm.

Törngren synes ha varit en mycket driftig bruksägare. Han hade också skaffat sig egna affärskontakter och kunde därför sälja större delen av sitt järn utan mellanhänder (Förläggare). Vinsterna blev på så sätt större.

Priset var 110 daler per skeppund fritt Stockholms Våg för 6" järn. Bästa priset erhöles för plattjärn 8" x 4". Även 9"x 5" förekom. Dessa dimensioner var dock svåra att hantera vid hammaren.

Smideslön för specialjärnet var 10 dlr per skeppund. Vanligt järn betalades med 4 - 4 1/2 dlr per skeppund.

För specialjärnet erhöles 120 dlr per skeppund.

Årsnettot för 1774 blev c:a 25.000 dlr. Tillverkningskostnaden låg på c:a 60 dlr per skeppund inklusive frakter.

1774 smiddes 25 skeppund i veckan. Törngren var mycket nöjd med sin smed: "Den snällaste och bäste i hela Bergslagen!" Troligen avsågs Henrik Holm. Denne var född i Ramnäs. Han kom 1770 därifrån till Trångfors. Dog där 1791. Som medhjälpare hade han 2 Mästersvenner och 2 Smedsdrängar.

Statistik visar att 1774 smiddes 3.225 stänger plattjärn om 730 skpd
1775 smiddes 951 skpd
1776 smiddes 751 skpd
1777 smiddes 1.004 skpd

Privilegium var 475 skpd!

Tidigare års "undersmide" återopades.

1779

Enligt överenskommelse med "Slussverkets direktion" den 7 maj 1779 överlät Törngren sin gårdstomt för framdragande av kanalgraven. I ersättning fick Törngren 1.333 dlr.

År 1785 startade kanalgrävningen vid Trångfors. Smedjan tvingades stå stilla under tiden. Brist på kapital försenade arbetena och därmed hindrades arbetet vid smedjan ytterligare.

1787

Från hösten 1781 skulle Törngren vara beredd att flytta från sin bostad vid Trångfors. Då han ägde Åsby gård, blev det naturligt, att den nya herrgården byggdes där på åsen. Nybygget stod klart i början av 1787. Törngren med familj flyttade in under våren samma år. Bostaden rymde 16 rum. 4 välvda källare fanns.

Nu anställdes Trädgårdsmästare för att sköta den stora trädgården, som redan fanns på Åsby. Anställningskraven var: "En som icke super och är stursk och höger, inbilsk och ovillig at antaga lärdomar af bättre folck!" Lön: 850 - 1.000 dlr kpmt per år. Biskötsel skulle ingå. Trädgården var 4 tunnland stor och försedd med flera hundra fruktträd. Orangeri fanns också. Till gården hörde iskällare, rot-källare, brygg- hus med 3 inmurade pannor, stall för 9 hästar, vagns- och redskapshus.

Ekonomihuset för lantbruket var byggda i en sluten fyrkant. Det fanns plats för 38 klavbundna kor. Gethus för ett 40-tal getter ingick i ekonomibyggnaderna. Dessutom fanns husbehovskvarn, tröskverk samt spannmålsbodas på stolpar. Byggnad för statfolk och domestiquer var också uppförd. Rinnande vatten, som drev ett vattenhjul, fanns också. Vattenhjulet drev bl a tröskverket samt kvarnen. Vattnet leddes från Skantzsjön genom grusåsen. Mängden vatten täckte även ladugårdens och brygghusets behov.

- 1799/1800 Dessa år byggdes en ny hammarsmedja med gråstens-murar. Överfalls-vattenhjul med vattenintag från kanalen uppfördes. Intill kanalen byggdes järnbodas.
- 1805 Isac Törngren överlät sina 2/3 i bruksegendomen på sina söner, Petter, * 1775, och Isak, * 1779. Resterande 1/3 köptes från systemen Gustafva.
- Egendomen bestod då av Trångfors järnhammar, hemmanen Åsby, Berga och Kvalsta i Bergs socken samt Eldsbo i Svedvi socken.
- 1808 Isac Törngren överlät sin hälft av bruksegendomen till brodern Petter för 4.000 Rdlr Banco.
- Isak blev sedan Slussinspektör vid Strömsholms kanal. Han gifte sig med en dotter till Slussdirektören vid Skantzen, Anders Berger.
- Gamle Isac Törngren dog den 31 mars 1816.
- Konjunkturerna försämrades under första hälften av 1800-talet. Nya framställningsmetoder gav billigare järn. Bl a uppfanns "Puddlingsmetoden" i England. Därvid kunde man använda sig av stenkolk som bränsle, vilket var mycket billigare än träkol. De svenska järnbruken införde "varmlufts-bläster" för att minska åtgången av träkol vid färskningen.
- Petter Törngren bodde på Åsby till 1820. Han var gift tre gånger, sist med Friherrinnan Charlotta Elisabeth CEDERSTRÖM.
- 1820 P. Törngrens svärmoder, Friherrinnan CAROLINA CEDERSTRÖM, övertog bruksegendomen den 30 april 1820 för 55.000 Rdlr Banco. (Åsby och Trångfors) Hon bodde i Stockholm, men flyttade till Åsby 1820, där hon dog den 5 maj 1822. Driften vid Trångfors Bruk sköttes av en Inspector vid namn C G Baalack.
- 1822 Svärsonen GREVE LAGERBIELE blev nu Brukspatron och ägare till halva egendomen. 2:a halvan tillhörde Cederströmska arvingarna. Driften vid Bruket sköttes av Inspektoren Baalack. Lagerbielke bodde i Älvsjö. Under somrarna vistades han på Åsby. Han dog 18 maj 1832. Hans änka fortsatte att bo på Åsby under sommarhalvåret.
- På 1830-talet infördes Franche-Comté-smide på Trångfors. Härigenom ökades konkurrenskraften avsevärt. Privilegietvånget lättade.
- 1834 Lagerbielkes änka Antoinette samt greve F Snoilsky för Cederströmska arvingarnas andra halva av bruksegendomen försålde hela Bruket med inventarier till Grosshandlanden ERIK ERDMAN den 15 februari år 1834. Köpeskillingen var 51.510 Rdlr Banco. Egendomen var gravationsfri.
- 1835 Mantalslängden för detta år visar: 1 Mästersmed, 1 Mästersven, 1 Kol-dräng och 1 Dagkarl skrivna vid Trångfors Smedja.
- Ägaren bodde på Åsby. Där anger Mantalslängden bl a en brännvinspanna om 93 kannors rymd (241,8 liter)!
- På Bruket fanns bl a en inspector Frans Tydén samt en bokhållare.
- 1838 Erdman, som var född 1811, avled på Åsby den 18 juli 1838.

- 1839 Erdmans änka, FREDRIKA DOROTEA FLYGARSON, gifte om sig med Inspektoren FRANS TYDEN. Denne köpte in Erdmans sons halva del i bruks-egendomen. Tydén köpte också in mark i Frössvi.
- 1857 Detta år installerades två nya Franche-Comté-härdar jämte en blåsmaskin. Oinskränkt smides- och vågföringsrätt beviljades. Flera SMÅLT-SMEDER anställdes.
- 1864 Frans Tydén avled på Åsby den 20 september 1864.
Då fanns på Åsby gård Ångbränneri med stor kopparpanna jämte 10 mäsk-kar. Handelsbod var inrättad. Lantbruket hade 10 hästar, 2 "öläningar", 19 oxar, 66 kor, 16 ungnöt samt 3 tjurar. Bruksegendomen drevs oskiftad av Sterhus-delägarna FRU FREDRIKA TYDEN samt sönerna FREDRIK och WILHELM TYDEN. Wilhelm skötte Brukskontoret och Fredrik svarade för affärsresorna.
Tackjärn köptes från olika Bergsmän samt från Järnfirmor i Arboga, Smedjebacken m fl platser.
Upphandlingen av Träkol kunde nu ske utan Bergskollegiums fördelning. Det krävdes därför ett omfattande arbete i hård konkurrens med andra Bruk för att tillgodose behovet av träkol.
- 1873 Detta år inköptes en KOL-UGN för framställning av träkol på platsen. Stångjärn tillverkades ej längre vid Trångfors. Endast SMÅLTSTYCKEN framställdes, d v s hopslagning av smältorna från Franche-Comté-härdarna gjordes. Köpare var i första hand Hallstahammars Bruk. Där fanns både Stångjärns- och Plåt-valsverk. Även till Surahammars Bruk levererades smältstycken.
- 1875 I slutet av år 1875 var installationen av de nya Lancashire-härdarna klar. Kapaciteten ökades ytterligare. Två Räck-härdar byttes ut mot en SMÅLTHAMMARE (18 - 20 centner). Hammaren kunde betjäna alla tre Lancashirehärdarna. Tillverkningen beräknades bli 3.000 centner i månaden (127,5 ton).
Priserna på järn började sjunka. Stora lån måste tagas upp.
- 1882 Trångfors Bruk försattes i konkurs.
- 1883 Den 18 september detta år ropades Bruks-egendomen in på offentlig auktion av Bruksägaren GUSTAV GREDIN i Nora för 265.000 kr.
Egendomen bestod då av
Trångfors Järnbruk
Trångfors Sågverk
Trångfors Tegelbruk
Fastigheter:	Åsby nr 1	1 mantal	Bergs socken
	Berga nr 1	1 mtl	d:o
	Kvalsta nr 1	1 mtl	d:o
	Frössvi nr 1	1/4 mtl	Kolbäcks socken
	Frössvi nr 4	3/4 mtl	d:o
	Eldsbo nr 1	1 mtl	Svedvi socken
	Posttorp nr 1	1/12 mtl	d:o
- 1884 Brukspatron Fredrik August Tydén med familj flyttar till V Torsås.
- 1885 Änkefru Fredrika Dorotea Flygarson-Tydén flyttar till Stockholm den 24 november.
Brukspatron Carl Wilhelm Tydén flyttar till V Torsås den 25 november.
Bruket förestods av Förvaltare C Fr BERGDAHL.

- 1885 Mantalslängder för detta år visar följande personal vid bruket:
Förvaltare
Bokhållare
Smältarsmed-mästare 10 st (2 1/2-mästare, 8 1/4-mästare)
(Halv-mästare svarade för en halv härd, Kvarts-
mästare svarade för 1/4-dels härd)
Dessa mästare var självständiga och hade egna
hjälpmeder och drängar.
Lönsamheten vid bruken var dålig och många bruk tvingades att lägga
ned driften.
- 1888 Trångfors gick åter under klubban. Den 14 mars 1888 inropades Bruket
på offentlig auktion av Disponent L W Larsson vid Hallstahammars Bruk
för 198.000 kr. Denne överlät sedan köpet på Hallstahammars AB år
1890. Trångfors upphörde därmed som självständigt Bruk.
- 1898 Lancashiresmedjan vid Trångfors erhöll ytterligare en Lancashire-
härd samt fyra nya mekaniska hjälpbrytare. Nytt vattenhjul för smält-
hammaren byggdes. Ny blåsmaskin installerades. En Klensmedja inrät-
tades.
Driften vid Trångfors fortsattes med hopslagning av smältor.
- 1915 Den 1 mars 1915 lades driften definitivt ned.
Hallstahammars Bruks nya Martin-ugn hade en kapacitet på 750 ton
järn/stål i veckan!

ÄGAREFÖRTECKNING

<u>År</u>	<u>Ägare</u>
1628	Smedjan uppförd av Rådmannen och Politie Borgmästaren i Västerås ADOLF WILLEMSSON * 1586 Död 1668.
1668	Sonen ADOLF WILLEMS, * 1635, tog över vid faderns död.
1689	Adolf Willems dog 22/1 1689. Hustrun STINA MOSCH tog över driften.
1699	Stina Mosch dog 1699. Sönerna Carl Adolf, *1672, och Mårten, * 1673, tog över driften. Rörelsen svårt skuldsatt.
1704	Förläggaren MARIA WILKENS tog över driften. Hon var gift med Råd- mannen Lars Olofsson. Denne var liksom hustrun fordringsägare i hammaren.
1718	Maria Wilkens styvson (Lars Olofssons son i första giftet) OLOF WESTMARK tar över. Hustru Catharina Nycop.
1732	Störste fordringsägaren i hammaren, PETTER SOMMOR, *1680, Skinnskatte- berg, tar över driften.
1746	Brukspatron Sommor dog 1746. Sonen PETTER SOMMOR, *1717, tar över och löser ut sina syskon samt modern.
1767	Bruksegendomen såld till Rådman PER ALANDER, Köping. Denne kunde ej betala hela köpeskillingen. Därför delades egendomen: 1/2 Petter Sommor 1/2 Per Alander
1772	Egendomen inropades på exekutiv auktion av ISAC TÖRNGREN, * 1736 i Stockholm.
1805	Bruksegendomen överläts på sönerna PETTER, * 1775, och ISAK, *1779.
1808	Isak Törngren J:r överlåter sin del (1/2) av egendomen till brodern PETTER TÖRNGREN.
1820	Friherrinnan CAROLINA CEDERSTRÖM, P Törngrens svärmoder, övertog Bruksegendomen den 30 april 1820.
1822	Svärsonen Greve LAGERBIELKE övertog halva egendomen. Andra halvan ägdes av Carolina Cederströms övriga arvingar.
1834	Grosshandlanden ERIK ERDMAN köpte hela egendomen med inventarier.
1839	Erdmans änka Fredrika Flygarson gifte om sig med Inspector FRANS TYDEN. Denne köpte Erdmans sons halva del av egendomen.
1864	Frans Tydén avled 20/9 1864. Sterbhusdelägarna Fru FREDRIKA FLYGARSON samt sönerna FREDRIK och WILHELM TYDEN fortsatte driften av bruksegen- domen tillsammans.
1882	Trångfors Bruk i konkurs.
1883	Egendomen inropades på offentlig auktion av Bruksägaren GUSTAV GREDIN, Nora.
1888	Trångfors Bruk gick åter under klubban. Bruksegendomen inropades på offentlig auktion den 14 mars 1888 av Disponenten L W LARSSON, Hallsta- hammars Bruk.
1890	Disponent Larsson överlät köpet på HALLSTAHAMMARS AB och Trångfors slogs samman med "Bruket".